

La bruixa Merenga

Maria Jesús Bolta

Propostes didàctiques

Elaborades per
Fina Girbés

Col·lecció L'Elefant, número 10

L A B R U I X A M E R E N G A

D E S C R I P C I Ó

Autora: *Maria Jesús Bolta*

Dibuixos: *Sebastià Serra*

Edicions Bromera / Alzira 2005

Col·lecció: «L'ELEFANT», núm 10

Sèrie Crema

Format: 13 x 20,5 cm, 64 pàgs.

Enquadració en rústica. Impressió en blanc i negre.

Edat: a partir de 8 anys. L'aventura de dos amics, Apol·lònia i Napoleó, juntament amb la bruixa Merenga, és el pont per a endinsar els lectors en un món de fantasia farcit de bruixes bones i dolentes i d'originals espais imaginaris on els infants poden capbussar-se i identificar-se amb els protagonistes. El llenguatge acurat i la qualitat de les il·lustracions contribueixen a bastir un resultat final molt del gust dels lectors d'aquesta edat.

RESUM ARGUMENTAL

Apol·lònia, una xiqueta de nou anys, descobreix que han desaparegut tots els dolços de sa casa. Al carrer, comprova que és un problema general i que la gent està molt esverada perquè l'endemà és el dia de Nadal.

Ella i el seu amic Napoleó troben la bruixa Merenga, que està plorant perquè només ella coneix l'abast del problema. D'altra banda, només ella sap qui n'és la culpable i pot solucionar-ho tot. La bruixa Vinagre és la causant del desori i amb l'ajuda dels xiquets, Merenga s'anima a buscar-la i a trencar l'encanteri.

Per tal d'aconseguir-ho, primer han de consultar el *Gran llibre de les dolces veritats*, guardat al país de la bruixa Merenga, el Regne de les Dolçors. No ho tenen gens fàcil, i han d'aplicar tot l'enginy per resoldre els perills que se'ls hi presenten.

Al llarg de la història han d'aconseguir la fórmula necessària per a transformar la bruixa Vinagre en una bruixa bona, a més d'idear com enganyar-la per a aconseguir el seu propòsit.

Entrar al país de la bruixa dolenta comporta molts riscos, però, prompte troben la manera de fer-ho: construeixen al bosc la casa ideal per atraure la fetillera i així seguir els passos indicats per a desfer el malefici.

L'èxit de l'empresa depèn de molts factors i tots els habitants del bosc contenen la respiració esperant un final feliç, que arriba després de tot.

TEMA I INTERÉS DEL LLIBRE

En aquesta senzilla història d'amistat i compromís, ancorada en espais imaginaris i amb una gran varietat de personatges fantàstics, s'entreveuen, sense estar explícits, actituds i comportaments d'un gran aprofitament didàctic.

Amerats amb molta fantasia i amb l'aventura com a fil conductor, hi apareixen l'amistat, la solidaritat, la valentia i l'enginy, que possibiliten al lector aprendre i sensibilitzar-se en relació a tota una sèrie de valors com ara:

- La fantasia com a recurs per a viure i resoldre problemes.
- L'aventura que suposa la vida diària.
- L'esforç i l'afany de superació.
- La sensibilitat davant dels problemes i les desgràcies dels altres.
- El respecte envers les persones majors.

- La valentia que suposa l'acceptació de reptes que comporten canvis importants.
- L'enginy i la imaginació com a mitjans per a resoldre els problemes.
- La importància del sentit de l'humor.
- L'autorealització dels protagonistes a través del treball ben fet i de la col·laboració.
- Les relacions de col·laboració entre els adults i els infants.
- Els protagonistes col·lectius. La importància de la colla en les aventures.
- L'educació per a la salut, reflectida en el fet que cal no abusar dels dolços.
- L'educació per al consum, necessària per a reconèixer que el teixit comercial d'un poble és imprescindible per al funcionament de l'economia.

L'AUTORA

Maria Jesús Bolta i Bronchú va nèixer l'any 1958 a Meliana (l'Horta Nord), on resideix actualment. Començà a escriure fa temps fins que l'any 1988 va entrar en contacte amb el món editorial. Ha publicat obres infantils i juvenils, i ha col·laborat en diferents revistes, com per exemple *Camacuc* i *Boom*. Actualment és professora de llengua i literatura. Entre els seus guardons es troba el Premi Vicent Silvestre de Literatura Infantil de l'any 2002 amb el llibre *Qui t'ha dit que el món era blanc?* A més, entre la seua obra, sòlida i de gran qualitat, destaquen les novel·les *Les mans d'Amiel*, *La lluna m'ha parlat de tu*, *Vull jugar*, *Pell-roja*, *rostre pàl·lid* i *Mira quina estrella!*

L'IL·LUSTRADOR

Sebastià Serra va nèixer a Vilanova i la Geltrú (Barcelona), l'any 1966. Es va llicenciar en belles arts per la Universitat de Barcelona i s'hi va especialitzar en infografia i disseny gràfic. Es dedica a tasques tan diverses com la col·laboració en programes televisius, la il·lustració de llibres de text, publicitat i treballs interactius o el disseny de pàgines web. Ha dissenyat publicacions per al Museu de la Ciència de Barcelona i per a moltes altres entitats. Com a professional de la il·lustració, ha participat en exposicions arreu del món i ha obtingut nombrosos premis. A Edicions Bromera ha il·lustrat, a més de *La bruixa Merenga*, *El llapis de Rosalia*, de la col·lecció «El Micalet Galàctic».

SUGGERIMENTS DIDÀCTICS I METODOLÒGICS

Hi ha moltes maneres de presentar un llibre i crear al seu voltant la dosi de curiositat necessària perquè els xiquets l'enceten de bon grat. En aquesta història que tenim a les mans, podem començar amb un exercici de dramatització per a *Abans de la lectura* i sense mostrar encara el llibre, com per exemple representar alguna situació semblant a la que dona peu perquè arranque la història, la reunió de veïns desconcertats perquè han desaparegut els dolços. Caldria fer que els xiquets ho representaren per grups, perquè hi intervinguen tots.

En acabar, es presenta el llibre, la història del qual té com a punt de partida aquest problema, la desaparició dels dolços. Es poden emetre hipòtesis al voltant del conflicte plantejat. La curiositat augmentarà, de segur, les ganes de començar la lectura.

Per a *Després de la lectura*, les activitats complementàries intenten combinar distintes habilitats lingüístiques i suggeriments multidisciplinars amb un caràcter lúdic. El propòsit principal

d'aquestes és fomentar el plaer de la lectura i, per a fer-ho, és necessari que les seleccionem i adaptem al nivell dels alumnes a qui van adreçades.

Algunes activitats, per exemple la núm. 1 i la núm. 2 obrin un fum de possibilitats. Així, es pot fer un llistat de noms propis trets d'Internet i repartir-los entre els alumnes, de manera que cadascú es presente amb el nom nou davant dels altres; o bé del mateix llistat, poden triar els que més els agraden i memoritzar-los, com si fóra un concurs. L'activitat de memorització, presentada d'aquesta manera divertida, pot engrescar-los a la lectura del llibre. També l'activitat núm. 6 planteja un concurs de memòria. Pot donar-se un temps de memorització o aplicar-se les pautes que el mestre o la mestra considere més adequades.

La creativitat i la fantasia es treballen a les activitats 8 i 9. Poden penjar els dibuixos o els perfums més enginyosos en el tauler de suro de l'aula; les activitats 3 i 11 donen a conèixer els recursos lingüístics de què disposa un escriptor per a enriquir la seua història. Tant el nombre de frases fetes com el de comparacions es poden ampliar i extraure un llistat d'aquelles que els alumnes coneixen. La numeració romana que s'indica per a localitzar les comparacions de l'activitat núm. 4 pot suprimir-se o canviar-se per numeració aràbiga, si es considera oportú.

Finalment, recordem que aquestes propostes han estat creades perquè es facen servir en l'àmbit escolar, mai individualment, i que de cap manera pretenen ser una avaluació o control de lectura sobre el llibre. Així mateix, ha de ser el professor o la professora, que coneix les característiques dels seus alumnes, qui en seleccione les més adients perquè els menuts les porten a terme.

*SOLUCIONS D'ALGUNES DE LES ACTIVITATS
COMPLEMENTÀRIES PROPOSADES*

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 1

Capitolina; Ulderic; Sinforosa; Zeferí; Queledoni;
Godofred.

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 4

Una puça agenollada; un elefant; una llàgrima; la nata; el bec
d'un lloro; un llamp; una magdalena; com una moneda.

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 8

Nas diví: cactus ratllats, ous bullits i unes quantes gotes de
llet de cabra endimoniada.

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 10

Quatre destapanassos i tres capsdesal.

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 11

a) 2; b) 5; c) 1; d) 3, e) 4

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 12

Pinyons torrats, bunyols pastats, en un tras, en un tris, des-
cobreix el pastís.

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 13

fruita-suc; formatge-llet; raïm-vi; truita-ou; gel-aigua; gelat-
crema.

SOLUCIÓ DE L'ACTIVITAT NÚM. 14

X	G	E	T	A	L	O	C	O	X
F	A	L	M	S	V	Z	A	X	Z
S	D	D	C	R	T	O	R	R	O
X	A	B	A	H	K	Q	A	B	X
Z	M	Q	W	L	R	P	M	E	L
V	I	H	H	X	E	T	E	W	M
O	A	V	I	R	D	M	L	A	V
R	S	U	C	R	E	W	L	Q	X
I	N	J	H	E	Z	Q	S	E	T
T	E	B	N	O	W	X	J	P	M

PROPOSTES DE TREBALL*

(MATERIAL FOTOCOPIABLE)

* L'editor autoritza la reproducció d'aquestes *Propostes de treball* amb finalitats didàctiques, però recorda que no es permet la reproducció, per fotocòpia o altres mitjans, del llibre a què es refereixen.

A) FITXA DE LECTURA

TÍTOL DE L'OBRA:

AUTOR:

DIBUIXOS:

EDICIONS BROMERA

COL·LECCIÓ: NÚM.:

1. Quin problema havia reunit els habitants del poble?

.....
.....

2. Per què Apol·lònia i Napoleó es decidiren a emprendre una aventura arriscada?

.....
.....
.....

3. Les bruixes Merenga i Vinagre són ben diferents. Ompli aquesta graella i ho comprovaràs:

Nom		
Quin aspecte tenia?		
A què es dedicava?		
On vivia?		

4. Quan creus que Apo i Napo passaren els moments de més perill?

.....
.....
.....

B) ACTIVITATS COMPLEMENTÀRIES

1. *Apol·lònia* i *Napoleó* són noms poc usuals. Ordena aquestes síl·labes i n'obtindràs altres noms sorprenents.

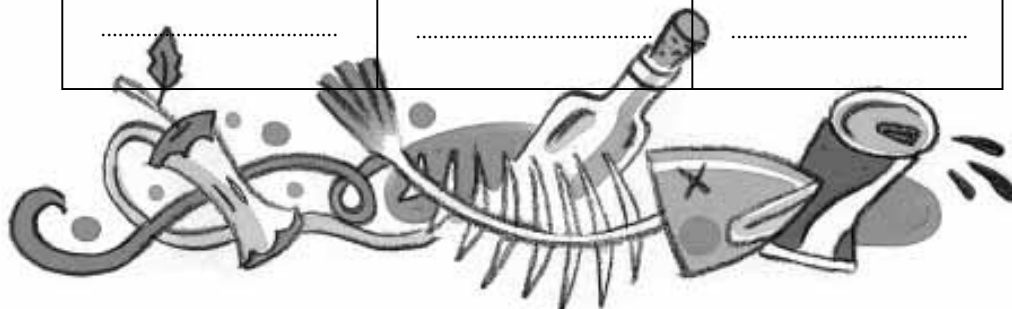
tonapiCali deUlric.....
 fosaSinro feZerí.....
 nidoleQue freddoGo.....

2. La xiqueta per a cridar el seu amic ho fa així: NA-PO-LE-Ó!
 Com faries tu per a cridar els següents noms?

Gaudenci
 Landeberta
 Orestes
 Pelegrí

3. En la història apareixen molts personatges secundaris. Anota'ls en la graella.

VEÏNS I COMPANYS	BRUIXES DEL NADAL	ANIMALS ESTRANYS
Joanot	Merenga	destapanassos
Bartomeu
.....
.....
.....

4. De segur que t'has adonat que al text apareixen moltes comparacions. Busca-les i completa-les. Per ajudar-te, entre parèntesis trobaràs el nombre de la pàgina on apareixen, però hauràs de saber identificar els nombres romans!

- Més xicotet que (X)
 Més gran que (XXI)
 Prima com (VII)
 Més blanca que (VII)
 Més encorbat que (XVIII)
 Més ràpid que (X)
 Plorava com (XII)
 Xicoteta i redona com (XLVI)

5. Dibuixa les dues bruixes i completa la descripció de davall de cada dibuix.

<p>Merenga portava un vestit blanc guarnit amb El de fulles de menta i feia joc amb i Un núvol formava una capa que li cobria</p>	<p>Vinagre tenia el nas i les ungles Vestia amb fets amb els llençols i la que furtava. Recorria el bosc amb el seu</p>

6. Merenga tenia menys memòria que un canari. Mesureu la vostra memòria fent un concurs. Haureu d'escriure el procediment per a trencar l'encanteri de la bruixa Vinagre. Recordeu que es troba al capítol quatre!

7. Ara, comproveu la vostra rapidesa per a dir l'embarbussament de la pàgina 44.

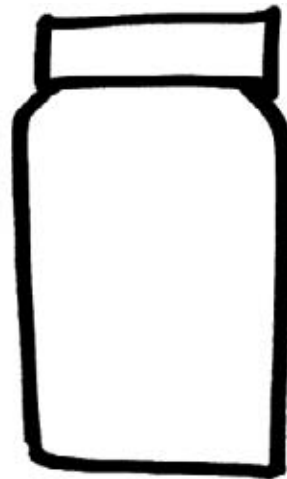
«Buf d'un buc brut i bru, put un cul d'un tub de tuf.»

8. Les bruixes i els bruixots Vinagre van inventar el famós perfum Nas Diví. Copia'n els ingredients en el flascó i després inventa un altre perfum amb uns altres ingredients. Que siga també pestilent!

Ingredients

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

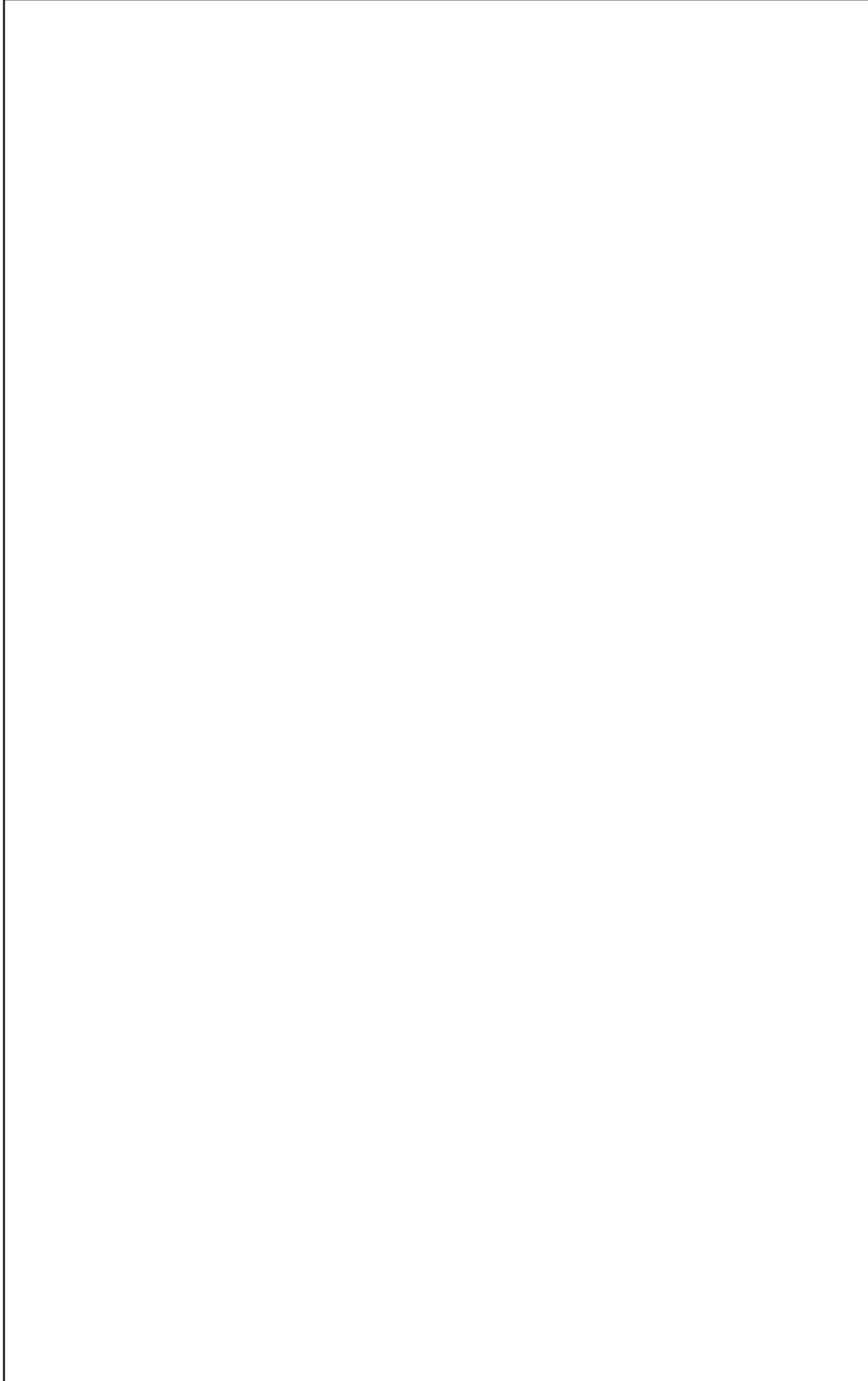

Ingredients

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

9. Observa la il·lustració de la pàgina 17 i fes-ne una per a la desaparició en un «Plif!, Plaf!, Pluf!», com per art de màgia, de la casa, el jardí, els animalots i el ciclomotor de la bruixa Vinagre.

10. Quants destapanassos i capsdesal viuen en aquest tros de jardí?

Hi viuen

11. Relaciona aquestes frases fetes que apareixen en la lectura amb el seu significat.

a) Semblar el dia i la nit ●	1) Obrir totalment
b) Pujar la mosca al nas ●	2) Ser molt diferents
c) Obrir de bat a bat ●	3) No tenir sentit
d) No tenir ni cap ni peus ●	4) Sentir decepció
e) Quedar-se amb un pam de nas ●	5) Enfadar-se

12. A Merenga se li han mesclat les paraules màgiques que transformen els xiquets en xiquets-llepolies. Ajuda-la a separar-les.

descobreix en un tras,
 el pastís

pinyols pastats

bunyols

en un tris
 torrats

.....

.....

.....

13. Utilitza la vareta màgica de les bruixes líquides i transforma els elements següents, com en l'exemple.

fruita: suc.....

formatge:

raïm:

truita:

gel:

gelat:

14. Descobreix en la sopa de lletres el nom de set dolços que desapareixen en la història.

X	G	E	T	A	L	O	C	O	X
F	A	L	M	S	V	Z	A	X	Z
S	D	D	C	R	T	O	R	R	O
X	A	B	A	H	K	Q	A	B	X
Z	M	Q	W	L	R	P	M	E	L
V	I	H	H	X	E	T	E	W	M
O	A	V	I	R	D	M	L	A	V
R	S	U	C	R	E	W	L	Q	X
I	N	J	H	E	Z	Q	S	E	T
T	E	B	N	O	W	X	J	P	M

15. L'autora de *La bruixa Merenga* ens ha proporcionat un final feliç, que són els que més solen agradar als lectors. Quin final hauries escrit tu? Redacta'l ací.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Propostes didàctiques referides al llibre
La bruixa Merenga (ISBN: 84-9824-061-1)

© Edicions Bromera, SL

Polígon Industrial 1 - 46600 Alzira

www.bromera.com

© Fina Girbés, 2005

Dibuixos de Sebastià Serra, 2005